

ÅFJORD KOMMUNE
Øvre Årnes 7
7170 ÅFJORD

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 08/04421-56

05.09.2019

Ark.: 326.12 BS

Vedtak i navnesak 2019/209 – navn med førsteledd Stokk- i Åfjord kommune

Kartverket har i dag gjort vedtak om skrivemåten følgende stedsnavn i Åfjord kommune:

- **Stokken** (sund i sjø)
- **Stokksundet** (sund i sjø)
- **Stokkneset** (tettbebyggelse)
- **Stokkneset** (nes i sjø)
- **Stokkneset** (fyrlykt)
- **Stokkhole** (sund i sjø)
- **Stokknesfjellet** (fjell) (prioritert framfor *Stokkfjellet* etter lokale innspill)
- **Stokkråsa** (sjøstykke)
- **Stokkøya** (øy i sjø)

Stokksund er navn på et bygdelag (tidligere kommune), mens sognenavnet og kirka skrives *Stoksund*. Kartverket har ikke vedtaksrett for disse navna, det har henholdsvis kommunen og Bispedømmerådet.

For bygdelagsnavnet anbefaler Kartverket at kommunen følger Språkrådets tilråding og holder fast på skrivemåten *Stokksund*.

For navnet på sognet og kirka anbefaler Kartverket at Bispedømmerådet velger skrivemåten *Stokksund*, slik Språkrådet anbefaler.

Vedtaka er gjort med hjemmel i § 7 i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Navnesaken er reist av Åfjord kommune, og det er bygdelagsnavnet som er kjernen i saken. De andre navna i saken er lagt til av Kartverket.

I 2001 vedtok formannskapet i Åfjord at skrivemåten *Stokksund* skulle brukes for navnet på bygdelaget og i navn på institusjoner hvor stedsnavnet var en del av navnet. Etter dette har det vært flere innbyggerinitiativ for skrivemåten *Stoksund*. I 2002 ble det startet en navnesak om skrivemåten som ikke ble avsluttet. En henvendelse om å ta opp saken i 2015 ble avvist, mens en ny henvendelse i 2019 med underskriftsliste førte til at kommunen vedtok å reise navnesak på skrivemåten *Stokksund* eller *Stoksund* i møte 2.4.2019

Høringsuttalelser

Kartverket sendte saken til uttalelse i Åfjord kommune i brev datert 5.5.2019. Åfjord kommune har kunngjort saken, og sendt høringssvara til stedsnavntjenesten i Språkrådet i brev datert 2.7.2019. Det kom inn svar fra fire personer.

Alle som har sendt inn høringsuttalelser, ønsker skrivemåten *Stoksund*. Tre av innsenderne peker på at skrivemåten fra gammelt av var *Stoksund*, og Einar Lian legger ved fylldig dokumentasjon på denne skrivemåten. Arne M. Sydskjør forslår en alternativ tolkning for førsteleddet i Stokksund, gammelengelsk *stoc* (definert i ordbøker som 'hus; bosted'), som han knytter til fjell eller bakkesider.

Språkrådets uttalelse

Stedsnavntjenesten har sendt oss sine tilrådinger til skrivemåter i brev datert 2.9.2019.

De tar også utgangspunkt i navnet på bygdelaget. Uttalen er /'ståkksonjnj/, både etter Oluf Ryghs Norske Gaardnavne fra 1901 og i dag.

Navnet er først nevnt i kildene som *Stokswnd Fjording* ca. 1520 og *Stocsunds fferdingh* 1538. Rygh mener at navnet må sikte til hele løpet mellom fastlandet og Stokkøya, og viser til at det nordlige, rette løpet kalles *Stokken*, av ordet *stokk*.

Utgangspunktet er ifølge navnekonsulenten det usammensatte navnet *Stokken*, de andre navna i saken er danna til dette. *Stokksund* finnes som stedsnavn flere steder i Norge, alle steder i tilknytning til mer eller mindre rette sund. Når tolkninga passer med lokaliteten, uttalen og har paralleller andre steder, er den så sikker som en navnetolkning kan bli.

Navna ble skrevet *Stokk-* med en *k* i tråd med dansk rettskriving fram til vi fikk et norsk skriftspråk rundt 1900, og skrivemåten levde videre også etter 1900. I dag må imidlertid disse navna skrives *Stokk-* i samsvar med norske rettskrivingsprinsipper, der dobbelt konsonant blir brukt for å markere kort vokal.

Kartverkets vurderinger

Kartverket er enig i Språkrådets vurdering. Uttalen av førsteleddet er lik i alle navna, og det er all grunn til å regne med at navna har felles opphav. At nye stedsnavn dannes til eksisterende stedsnavn er svært vanlig. Skrivemåten *Stokk-* er i alle tilfeller riktig ut fra uttalen.

Som høringssvara peker på, har skriftformen *Stoksund* tradisjon, bl.a. som kommunenavn, men skrivemåten *Stokk-* er godt etablert i dag. Kartverket har brukt *Stokk-* på sine kart fra 1970, og kommunen har vedtatt skrivemåten *Stokksund* for bygdelaget. Her er det altså ingen entydig og ubrutt tradisjon som tilsier at man bør bryte prinsippet om å normere stedsnavn etter norske rettskrivingsprinsipper.

Under høringa kom det inn spørsmål og kommentarer til noen av navna i saken.

- Er *Stokksundet* er levende som navn på et sjøstykke? Kartverket har fått oppgitt av lokalkjent at Stokksundet kan brukes som en fellesbetegnelse om farvannet sør for Stokkøya. Vi finner belegg for denne bruken på kart fra 1728. Navnet blir derfor stående.
- *Stokkfjellet* eller *Stokknesfjellet*? Arne Sydskjør og Knut Sundet oppgir begge at fjellet kalles Stokknesfjellet. *Stokkfjellet* er imidlertid oppgitt i navnelista til økonomisk kart på 60-tallet, og i skolebarnsinnsamlinga fra 1935. Kartverket ønsker at begge navna skal stå i sentralt stedsnavnregister, men prioriterer *Stokknesfjellet*, som brukes i dag.
- *Hosneøe* (eller *Hosenland*) er det eldre navnet på Stokkøya. Dagens form *Stokkøya* har imidlertid vært brukt i over 100 år og er verna av lov om stadnamn.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 10 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 9, spesielt første setning, som har denne ordlyden: *Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.* Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Klage

Etter § 12 i lov om stadnamn kan vedtak om skrivemåten påklages av dem som etter § 6 første ledd bokstav a til d har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker. Dersom denne meldinga skjer ved offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

Eventuell klage skal sendes til Statens kartverk med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivingen må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til ei særskilt klagenemnd oppnevnt av Kulturdepartementet.

Vennlig hilsen

Lars Mardal
fylkeskartsjef

Berit Sandnes
stedsnavnansvarlig Midt-Norge

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi SPRÅKRÅDET
Nidaros bispedømmekontor